

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szombat, 1908. július 18.

150. szám.

Kiadóhivatal (Telefonszám 229)
Vicolo dell'Ospedale, Murzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fők-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskočka uca 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HÍRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petít sorja 40 fillér.

A nagyságosok.

(v.) Kétszer is olvastam a címet, hogy nem tévesztett-e össze a postás valami nagy ural, mikor nekem hozta azt a levelet, amely így kezdődik: „Nagyságos“ satöbbi. Az ámulásból magamhoz se értem.

Mintha csikládoznák oldalbordámat, olyan nevetnémek van. Végigtekintek a magam szegényes egyszerűségén, írásban kikönyökölt ujjú kabátomon, mely egy elég nagy nagyságos urat takar és kacagok. Kacagnom kell, a mi kedves magyar demokráciánkat, a mely belőlem is nagyságos urat faragott.

Tehát én így olyanformán rangban állok, mint az erdélyi fejedelmek, teszem azt, Apaffy Mihály uram és nem nemzeti Kállay Ubulék és geszterédi Miklóschék, akiknek a keresztény ága is csak „ténstur“ volt. A feleségem, aki éppen most készülődik a piacra Julia nevű udvarhölgyével, körülbelül akkora személyiség, mint Bornemissza Anna fejedelemasszony. No tessék, most már elképzelem, micsoda felfordulás lesz a piacon, mikoron is megjelent ott az én Bornemissza Annám az ő udvarhölgyével és lealkudnak egy félpár csirkét a nagyságos fejedelem számára, aki palotája falai között azon töprenkedik, hogy a domesztika pénztárból részére folyósított 5 krajcár napi személypótlékon két darab hölgy cigarettát vegyen-e, avagy egy pakli dohányt. Soha sem álmodtam, hogy ennyire viszem.

Mindössze az bosszant, hogy mikor magamra öltöm szellőfogó köpönyegemet és besétálok a kenyérkereső műhelybe, az alig ezer lépés hosszúságu utcán legalább is félezer darab nagyságos ural és nagyságos asszonnyal találkozom.

Nem a találkozás bosszant, hanem az, hogy kivülem még ebben a városban sok ezer nagyságos ur él, nem számítván a nyolcadik osztályú diákokat, a kereskedősegédek és a 600 forintot aluli segéd- és kezelőszemélyzetet.

Hogy ennyire megszapordtunk mi, nagyságos urak és asszonyok, az részint az idők járásának, a divatnak, a mindig hajlékonyabb dereku hízélgésnek, a megpocakosodó címkőrságnak és a demokráciának levetkőzésének tulajdoníthatjuk.

A régi nemei világban tessék elhinni, nagyobb volt a demokrácia: u. i. a nemesek között. Minden nemes, egyenlő! — tehát a hétszilvafás is akkor, mint a hét dominiumos. A kutyabőr egyenlő tette őket. Ma mikor a kutyabőröknek a adlason van a helyük — bár ez sem igaz, — oly mértékben dühöng a címek és rangok tán való futkosás, hogy egymás sarkát tapossák érte.

A tulipánhagym Hollandiában valamikor vagyonával fizették. Az angol ember vörös hagymának nézte és ekosztolta a hollandus házigazda drága hagymáit. A címek ma is ilyen tulipánhagymák. A demokrácia vörös hagymákat lát ugyan bane és megemészti.

A tekintetes urak tekintetes asszonyok

divatja hanyatlak. A krinolin korában is virágozott még, de most, a szűkszábasu szoknyák fénykorában tökéletesen a nyakára hágott a nagyságos titulusok divatja. Akinek jószábasu télikabátja van, az nagyságos ur. Akinek utolsó divat szerinti kalapja, fürtös boája van, az nagyságos asszony. Nem kell hozzá se erdélyi trón, se dominium, csak egy kis pénz, esetleg bizalmas természetű szabó, masamód, mi ördög. Ha valakit kiakarunk csufolni, vagy meg akarunk tisztelni, nagyságos urnak, asszonynak cimezzük. Ha valakinek számlát küldünk és azt akarjuk, hogy fizessen már a gézengúz, nagyságos urnak tiszteljük.

Szóval haladunk, rémséges módon haladunk a címkőrságban. Nem bírjuk elképzelni, hogyan lehet az, hogy a világ egyik legműveltebb, legudvariasabb országának a fejét úgy hívják: elnök ur! Szakasztott úgy, mintha valamelyik temetkezési társulat vagy olvasókör elnöke lenne. Csak az Isten a megmondhatója, mikor vetkőzi le egyik-másik nemzet a: felség, fenség, kegyelmes és nem tudom miféle sallangokat.

No igen, a felséges nép, a minden erő, a hatalom jogforrása, az ezeréves alkotmány és a többi fája, az megmarad egyszerűen t.-c.-nek. Elvégre demokratának is illik lenni valakinek.

Fiuméből — Délafrikán keresztül.

Egy maroknyi nép harcolt akkor a hatalmas angollal szemben. Ha valahol, úgy háboruban léteznek még csudák. És csudás volt az a kitarás, amellyel a burok küzdöttek a szabadságukért. Az angolok sem kímélték milliókat, katonát, s a háboru költségeiből Magyarország is látott egy keveset.

A fiumei kikötőben egy napon megjelent egy angol hajó, hogy lovakat szállítson le Délafrikába. A hajó megtelt, s közel kétezer nyolcszáz lóval indult el tőlünk rendeltetése helyére.

Én is a hajóra kerültem — egy fillér nélkül.

Csak úgy vitték mert emberre volt szükségük.

Egy hajót leírása érdekes utirajzot szolgálhat. A mi utunk azonban nem volt olyan köznapi. Hiszen odafelé tartottunk, ahol ömlik a vér s elkeseredett hazafiak védik szent-séges jogaikat a hatalommal szemben.

Aztán mikor célhoz értünk, megszőktem a hajóról. Éjszaka volt, a hajón mélységes csend, csak a parton hallatszottak a fegyveres őr távoli lépte.

A földön kuszva távolodtam a hajótól s neki indultam a nagy bizonytalanságnak, üres zsebbel, teli reménységgel. Port Elisabeth után Is London következett, majd Durban, Pretoria, Ledismith, Johannesburg. Ezek a nevek már nem csugán geográfiai jelentőségűek, följegyezték ezeket a neveket a történelem lapjaira. Az osztrák csapatban nem sokáig volt maradásom. Ott hagytam.

Durbánban szomorú hír várt rám. Ott vettem a hazai első hírt, amely teljesen lesújtott. Meghalt az édesanyám. A messzeségben, elhagyatva az ember kétszeresen gyászol. Így voltam én is. Egy napon azonban újabb csapás zúdult reám. Sárgalázba estem. A durbáni

kórházban ápoltak — angol hölgyek, akiknek önfeláldozó szeretetteljes ápolását soha sem fogom elfelejteni.

Mikor már túl voltam a veszélyen, minden nap egy magas, nyulánk természetű hölgyet láttam az ágyam mellett ülni. A hazai fenyőfa járt az eszembe. Beszélni alig tudtam vele, mert akkor még nem tudtam jól angolul. De azért csak beszéltem s azt hiszem, hogy ennek az asszonynak köszönhetem, hogy angolul tudok.

— Ugyan mondja már meg nevé? — kérleltem egy alkalommal, mert azzal tisztában voltam, hogy az előkelő külsejű lady nem lehet kórházi ápolónő.

— Ugyan ne érdeklődjék Mr. Kiss. Önnek nem szabad sokat beszélnie. Tudja, megérthet.

Nem tudtam megállani további kérdés-kérés nélkül:

— Legalább azt szeretném tudni, hogy kinek tartozom annyi hálával, amit örök életemben le nem róhatok.

— Az angol nők mindenütt kötelességüket végzik és senkitől sem várnak hálát.

Ezt határozott hangon mondotta s az arca nagyon komoly volt. Nem is kérdezősködtem többé kiléte után, mert láttam, hogy itt hiábavaló minden igyekezet. Nem is tudtam meg fölgyógyulásomig, hogy az a sugár szép angol nő ki volt. Mikor elhagytam a kórházat, megmondották, hogy egy durbani milliomos leánya.

Nem láttam többé soha. De az emléket elvittem bolyongásaimba és ha nagy megpróbáltatások után baj nélkül jutottam tovább, mindig az angol lady járt az eszemben. Elkísért Ausztráliába, ahová vitorláshajón jutottam rettentő viharok közepette.

Mikor az ausztráliai város utcáit róttam, sokszor visszagondoltam a durbani napokra s különösnek találtam, hogy a lázas napok olyan kellemes emlékeket idéznek föl bennem. Cityben nem volt maradásom. Tovább bolyongtam mint az elátkozott hollandus. Szerencsére az én hajóm hazavitt Nagymagyarországba s azóta, ha utrakelek, a leghosszabb utam se vezet tovább Londonnal.

Ott is eszembe jut a durbani lady s szinte úgy érzem, hogy világbolyongásaimban soha sem akadtam olyan önzetlen, hőtiszta lelkielű nőre, mint amirő az én ápolónóm volt.

Kiss Ignác.

Az angol hajóraj Fiumében.

A földközi tengeri hajóraj Charles C. Drury ellentengernagy parancsnokságával ma Fiuméba érkezett. Az angol hadihajók délután 3 és fél óra tájban horgonyt vetettek a kikötőnk előtt.

A Fiuméba érkezett hadihajók a következők:

„Hussar“ hadiyacht 1080 tonnatartalmu két 3500 lóerejű géppel működik. Legénysége 150 emberből áll. Parancsnoka Claudic Cumberlege. A „Queen“ csatahajó hat évvel ezelőtt lett készen. Tüzérségi felszerelése négy 305 cm-es, tizenkét 15 cm-es, tizenhat 76 cm-es és hat 47 cm-es gyo.stűzelő ágyuból, továbbá két könnyű ütegéből, két golyósóróból. A hajón 750 ember van. A Queen 15240 tonnatartalmu. Parancsnoka Charles C. Drury flotta-parancsnok és Tourbidge Ernő kapitány.

A „Prince of Wales“ ugyanolyan típusu, mint a Queen. Parancsnoka H. W. Savory kapitány. Ezen a hajón tartózkodik Battenberg Lajos herceg.

A „Glory” 13160 tonnatartalmu. Legénysége 750 főből áll. Parancsnoka Phepps Hovnby.

A „Goliath” hasonló, mint a Glory. Parancsnoka Francis Müller.

A „Suffolk” 1903-ban került vízre. Menetsebessége 23 tengeri mérföld. A 9800 tonnás hadihajó hossza 134 m., szélessége 20 m., Van rajta tizenegy 15 cm-es, nyolc 7.6 cm-es és három 4.7 cm-es gyorstüzelő, továbbá két könnyű üteg és nyolc golyószóró. Ez a páncélos arról nevezetes, hogy petróleum fűtésre is be van rendezve. Parancsnoka Norman C. Palmer.

Hat órákor lesz a fogadtatás az Adamich-mólón, ahol a 79. Jellacsich gyalogezred százada és zenekara fogja várni az angol vendégeket. Az ellentengernagy el fog vonulni a diszszázad előtt.

Este Nákó Sándor gróf kormányzó dínéri ad palotájában, amelyre a következők lesznek hivatalosak:

Drury ellentengernagy, a hajóraj parancsnoka, Nicolson hadnagy, Bermist és Adams parancsnokok, Row, Minis mérnök, Williamson, Miller, Horuby, Tronbridge sorhajókapitányok. Kivülök jelen lesznek: Faber angol konzul, Luppis A. F. alpolgármester, Steinacker Artur, Zanella Rikárd országgyűlési képviselő, Descovich hadnagy, Molnár József főhadnagy, Marianko ezredes, Sandtner térparancsnok, Drachsler tábornok, Thie.ry alajos törvényszéki elnök, Wickenburg István gróf miniszteri tanácsos, Fuhrman Ferenc dr. miniszteri tanácsos és Pitreich lovag.

A menu a következő:

Caviar Frais
Consommé Favorite
Darne de saumon à la Royal
Selle de mouton Nigoise
Grenadins de chevreuil Grand-Veneur
Sorbet Americaine
Poulardes à la Nèva
Canetous à la broche
Salade
Celeri à la crème
Pêches Alexandra
Fromage
Fruits
Dessert

Holnap alkalmasint a „Quen” vezérhajón Drury ellentengernagy ad lakomát. Vasárnap este, mint már jelentettük, Nákó Sándor gróf kormányzó estélyt ad a kormányzói palotában, amelyre közel háromszázán lesznek hivatalosak. A vasárnapi estélyen a katonai és városi zenekar fog játszani s a palota előtti teret fényesen kivilágítják. A kivilágítási munkálatokat az Emerling cég végzi. A kertre néző terrazon fog játszani a városi zenekar, míg a katonai zenekar bent fogja szórakoztatni a vendégeket.

Az angol hadihajók megtekintésére már a holnapi naptól kezdve alkalma nyílik a közönségnek. Az érdeklődők tájékoztatására jelentjük, hogy csak az alatt az idő alatt lehet a hajóra fölmenni, amíg ezeken a látogatás megengedését hirdető jelző zászló lengeni fog. Ez a zászló vörös-sárga színű, rézsutos sávval. A közönség tehát csak azokat a hadihajókat látogathatja, amelyeken rajta lesz ez a jelző lobogó.

UJDONSÁGOK.

— **A végrehajtási novella és Fiume.** Az új végrehajtási novella már tudvalevőleg szentesítés alatt áll és nemsokára hatályba lép Fiumében.

Ebből az alkalomból rövidesen összefoglalva, a következőkben ismertetjük az új törvény fontosabb intézkedéseit:

A legfontosabb újítás, hogy a le nem foglalható dolgok köre lényegesen tágul.

A foglalás alól mentesek a jövőben:

1. A végrehajtást szenvedő háztartásához szükséges butorok és konyhafelszerelések. Ezek eddig lefoglalhatók voltak.

2. A kisiparosok, kézművesek, ipari és más munkások foglalkozásának üzéséhez szükséges szerszámok és készülékek. Eddig csupán az ipar üzéséhez szükséges szerszámok voltak mentesek.

Az állami tisztviselők foglalásmentes létmininuma az eddigi 1600 korona helyett két ezer korona. A magántisztviselőké 1000 korona helyett szintén 2000 korona.

4. A tizenkét katasztrális holdas, vagy annál kisebb birtok okvetlenül szükséges gaz-

dasási felszerelése lefoglalhatatlan. Eddig csak egy tehén, vagy négy kecske volt mentes.

A törvénynek ezen intézkedései főképpen azokat a kereskedőket és iparosokat érintik, a kik tisztviselőknak, kisiparosoknak és kizgadáknak hiteleznek.

A törvénynek, a 30. szakasz szerint, bizonyos visszaható ereje is van. A visszaható erő elől olyan esetekben van kivétel, amidőn a hitelező a törvény életbeléptetése után harminc nap alatt foglalást kér, vagy a már lejárt követelés iránt keresetét beadja. A bejelentés után egy év alatt bejelentendő végrehajtási keresetben is igazolni kell, hogy a követelés a törvény életbeléptetése előtt lejárt és hogy a bejelentés idejében megtörtént.

— **Drágább lesz a szivar.** A hivatalos lap a pénzügyminiszter következő rendeletét közli: „A m. kir. pénzügyminisztérium folyó évi július 15-étől való érvénynyel az általános forgalomban levő dohánygyártmányok, valamint az eredeti külföldi dohánygyártmány különlegesség eddigi árjegyzéke helyett új árjegyzéket léptetett életbe. Az alább közölt árjegyzékek szerint a valódi havanna szivarok egyes fajainak eladási árai a nagyobb beszerzési költség arányához képest emeltettek és egyes kelendőségnek nem örvendő fajoknak pedig végeleárusítása rendeltetett el. Nemkülönböztetve csak a meglevő készletek kifogytaig fognak elárusítottak, az eredeti külföldi dohánygyártmány különlegességek árjegyzékében D török szivarkák csoportja alatt felvett: A Ala (vastag alakú) és Jaka (vastag alakú) szivarkák.” A rendeletet négy lapra terjedő árjegyzék követi a hivatalos lapban. Az árjegyzék az általános forgalomban levő dohánygyártmányok és az eredeti külföldi dohánygyártmány különlegességek árának jegyzékét foglalja magába.

— **Egy torpedóhajó vízrebocsátása a Danubius hajógyárban.** A fiumei Danubius hajógyárban ma délután bocsátották vízre az első elkészült torpedóhajót. A vízrebocsátásnál több hivatali és katonai előkelőség volt jelen.

— **Hadihajóink utja** A „Franz Josef I.” hadihajónk távirati jelentés szerint Csemulpóba érkezett, ahol hét nyolc napig marad. A „Leopard” hadihajónk Jokohamába érkezett három nap tartózkodásra. A hajón minden rendben van.

— **A tengerészek segítő alijából** az ellenőrző bizottság tegnap tartott ülésén öt tengerészcsaládnak szavaztak meg segítséget.

— **Tárgyalások az Ungaro Croata hajósai ügyében.** Mint értesülünk, ma kezdte meg a tárgyalásokat az a bizottság, amely a kormányzó elnöklésével s az érdekeltek bevonásánál tárgyalni fogja a Magyar-horvát hajóársaság kapitányainak és gépészeinek kívánásaival.

— **A kikötőből. Julius 17-én.** Indult: „Bari” olasz gőzös Bariba 230 tonna fával; „Báró Fejérváry” magyar gőzös Santosba 4600 hordó liszttel, 60 tonna vegyes áruval és 30 tonna fával.

Térzene. A városi zenekar ma este 8 és fél órákor az Adamich-téren térzenét tart a következő műsorról: 1. Tilscó — „Ronde des Bons-Vivants” induló. 2. Gillet — „Entr. alt. Gavotte”. 3. Puccini — „Bohéme” 3. felvonás. 4. Ponchielli — „Giaconda”. 5. Waldtenfel — „A virágok” keringő.

— **Fenicse színház.** Ma este Marot „Nagy gyakorlatok” című vígjátéka kerül színre a messzinai társulat előadásában.

— **Az Austro-Americana leszereli hajóit.** Az Austro-Americana hajóársaság öt nagy gőzöst fogja a legközelebbi napokban leszerelni, mert a hajózási üzemből még mindig nem szűnt meg a válság s a fuvardíjak olyan alacsonyok, hogy a társaság csak ráfizet ha a hajókat járattja. Az Austro-Americana hajóársaságnak ezidőszent 32 gőzöse van 1300-tól 5500 registertonna nagyságban.

— **Szerencsétlenség tolatás közben.** Az elmúlt éjjel 12 óra felé Kerstol Roszoriza 27 éves munkás részegen tartott hazafelé. Utközben a Riva Szápary vasuti vágányra jutott, ahol tolatás közben elgázolták. Súlyos sebével a kórházba szállították. Állapota nem életveszélyes.

— **Szocialista kapitányok és gépészek.** A fiumei szocialista párt titkárságánál a Magyar-horvát hajóársaság kapitányai és gépészei közül összesen kilencvenen jelentkeztek belépésre.

— **Alapítványi helyrokkant tengerészek számára.** A trieszti s. és kir. tengerészeti kerületi parancsnokság pályázatot hirdet a gróf Reichenbach-Lessoniz Vilmos által rokkant tengerészek segélyezésére létesített alapítvány jövedelméből 1908. vi január 1-től számított adományozandó egyévi 200 korona segélydíj élvezetével járó alapítványi helyre.

— **Egy fiumei hodógyár szubvencionálása.** Ossoinack hodógyáros azon hodók készítésére, melyeket a magyar malmok a lisztet Brazíliaba akarják exportálni, nagy mértékben be akar rendezni. Érdekes az a körülmény, hogy a magyar malmok maguk kérték a kormányt ebben a törekvésében támogatassa, mivel a Brazíliai való kivitel megkönnyítése, a déli vasut egyes, a magyar ipar elleni díjtételeinek leszállításán kívül a magyar malomipar külső érvényesítésének legfontosabb előfeltételét képezi.

— **Báboosztöndíjaj.** A pécsi m. kir. bábaképző intézet téli tanblyama, egyéb iskolához hasonlóan szeptember 1-én kezdődik s magyar és német nyelven öt hónapig azaz 1909. január hó végéig tart. Az egész tanulás költsége, a lakást és ellátást is beleértve, mintegy 180 korona. 40 éven felül csak kivételesen vesznek fel olyanokat, kik már tanultak két hónapig és cédulát kaptak, most pedig rendelés oklevelet óhajtanak szerezni. Szegény tanuló teljes vagy fél összegű töndíjait is kaphatnak, különösen, ha olyan községekbe mennek letelepedni, hol okleveles bába még nincs. Kérvényüket az ilyenek a tanfolyam megkezdése előtt küldjék be az intézetnek, felszerelve keresztlevéllel és erkölcsi bizonyítvánnyal. — A beiratás szeptember hó 10-éig tart. Magáért a fölvetéért külön folyamodni nem szükséges.

— **Rendőri alparancsnoki állás.** A városi tanács pályázatot hirdet egy rendőri alparancsnoki állásra. A feltételek: évi 1700 K. és 800 korona egyenruha átalány, 320 korona és 100 korona egyéb illeték, összesen 2920 K. Pályázatok aug. 15-ig a városi tanácshoz nyújtandók be. Az állás végleges, de a város egy évi próbaidőt köt ki.

x **Vas- és fémárak** beszerzésénél, valamint konyha és háztartási cikkek, mérlegek és szerszámok bevásárlásánál meleg figyelmébe ajánljuk a közönségnek a jóhírnevű *Wellmann Testvérek* magyar céget (Fiume, Via del Pozzo 2., telefon szám 19.) mely mindennemű szakmába vágó cikket óriási választékban s mérsékelt áron tart raktáron.

x **A nyaralás nem minden.** Aki csak teheti a nyári melegek beálltával menekül a poros, füstös városból. Valóságos népvándorlás indul meg a fürdők és nyaralóhelyek felé. A beteg ember is helyesen teszi, ha nyaral, de a fő mégis csak az, hogy olyan gyógyzóban legyen része, amely őt bajától megszabadítja. Erre vonatkozólag rendkívül hasznos és érdekes utmutatás foglaltatik az „Ertekezés a Vilamos Gyógyómodról” című könyvben, amelyet a világhírű *Elektro vitalizer* orvosi rendelő intézet (Budapest, Károly-körút 2. félelelet 50. sz.) adott ki és mindenkinek, külön férfiak és külön nők részére ingyen és bérmentve zárt borítékban készséggel megküldi. Hozassa meg mindenki ezen érdekes könyvet.

Előfizetési felhívás.

Julius I-re új előfizetést nyitottunk „A TENGERPART”-ra, amely Fiume egyetlen magyar napilapja s a közelmúlt eseményei után méltán számíthat minden fiumei magyar ember támogatására.

Aki még nem előfizetője lapunknak, siessen leróni azt a közeledését, amelylyel minden magyar ember a magyar sajtóval szemben tartozik.

„A TENGERPART”

most már ötödik esztendeje szolgálja az országnak ezen a végpontján a magyar nemzeti és gazdasági érdekeket s mennél erősebbé tesszük, amál jobban felelhet meg nagy hivatásának.

Előfizetési árak:

Egész évre 24 korona
Fél évre 12 „
Negyedévre 6 „

„A TENGERPART”
kiadóhivatala.

Közleményeink csakis a forrás megnevezésével vehetők át.

Telefon-számok :

Szerkesztőség	954
Kiadóhivatal	229
Nyomda	920

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján sziveskedjenek nekünk bejelenteni.

A kiegyezés és tarifapolitikánk.

Kiegyezésünk egyike sem hozta oly kinos helyzetbe a gouvernementális pártot, mint a jelek a függetlenségét. A kiegyezés minden higgadt és objektív szemlélője sajnálattal kénytelen elismerni, hogy közgazdasági szempontokból az előbbi kiegyezésekben *elért* előnyök feladattak *s teljes vereséget szenvedtünk a tarifa-politika egész vonalán.* Pedig, ha higgadtan vizsgáljuk egy gazdasági egyezmény természetét, önként kínálkozik a logikai következtetés, hogy a közgazdasági egyezményben első sorban nem közjogi vívmányok biztosítását, hanem közgazdasági előnyöket kell keresnünk. Különösen nálunk, szerencsétlen közjogi kapcsolatunknál fogva, kevés értékűek azok a jövőben biztosítottak vélt közjogi vívmányok, melyeknek megtestesítése majdnem kivétel nélkül egy felsőbb erőhatalom önkényű ellentétlenségén szenved hajótörést.

A kiegyezés — ha már a kormány bevallása szerint is — közgazdasági szempontokból gyengébb az 1903-iki kiegyezési tervezetnél, mely 1907. december 31-én veszítette hatályát, egy lépést kell hogy jelentsen a gazdasági önállóság felé s reményt kell, hogy nyújtson arra, hogy az ország anyagilag fejlődve 1917-ben az önálló vámterület alapjára állhasson.

Vajjon a kiegyezés nyújtja-e a nemzetnek az eszközöket s módokat arra, hogy ez a cél elérhető is legyen?

Mindama megkötöttségek között, amelyek Ausztria és hazánk gazdasági viszonyaiban fennállanak, a legsúlyosabban mérlegbe eső az, mely Ausztria és Magyarország földrajzi fekvéséből háramlik hazánkra. Hogy Magyarországot Ausztriának körülölelő *testvéri* karjai bizonyos gazdasági kényszerhelyzetbe hozzák, ezt tagadni lehetetlen. Amikor tehát egy kormány arra törekszik, hogy Ausztriával szemben Magyarországot gazdaságilag emancipálja, akkor természetesen, hogy legelőször kötelessége és feladata az, hogy a földrajzi fekvéssel szemben, amely minket ugyszólván hermetice elzár Európától, nekünk védelmet szerezzen s a szabad mozgást úgy nyugatira, mint északra biztosítsa.

Az 1903-iki egyezmény nemzeti szempontból oly vívmányt tartalmazott, amely Ausztriának felettünk gyakorolt gyámságát a gazdasági, különösen forgalmi és kereskedelmi téren megszüntetni lett volna képes. És ez a *vasuti tarifákra* vonatkozó megállapodások.

Már pedig annak a gazdasági politikának, melynek törekvése hazánkat belátható idő múlán, — ez esetben tíz év múlva — Ausztriától gazdaságilag függetleníteni, első és legfontosabb feladata s e feladat elérésére leghatályosabb fegyvere utakat teremteni, amelyek minket a nagy külfölddel összekötnek.

Itt azonban súlyos visszaesést látunk a kiegyezésben. Azokat a tarifális előnyöket, melyeket Bánffy és Széll is biztosított, nem tudta kormányunk megtartani.

Hogy mit veszített Magyarország ezen díjszabási kedvezmények eliminálásával, legfényesebben jellemzi az *osztrák vasuti miniszternek* az osztrák kiegyezési bizottságban tartott beszéde, melynek során a következőképpen jellemezte az ujonnan beállott helyzetet:

„A díjszabási megkötöttség megszűnésével azonnal fogantatba vétetnek a kötelező díjszabások átszámítása. A miniszternek szilárd szándéka a most már *visszanyert díjszabási szabadságot* teljes mértékben kihasználni és a saját gazdasági és pénzügyi érdekeinek megfelelő közlekedési politikát folytatni.”

Bátran elmondhatjuk, hogy Magyarországnak immár végtelenségig igénybe vett teherviselési képességét és ennek további fejlődését nem meddő közjogi viták és közjogi vívmányok fogják biztosítani, hanem kizárólag egy egységes és a magyar érdekeket megvédő *erélyes gazdasági politika.* S ennek egyik leghatásosabb eszköze: az öntudatos magyar tarifa-politika.

Az a kormány, mely akár járatlanságból, akár gyengeségből ebben az irányban nem tud eredményeket elérni, már előre lekötötte az ország teherviselési képességének legfőbb tápláló erét s előkészítette a lassu, de biztos sorvadást melynek vége csak a gazdasági és a végső nemzeti csőd lehet.

Távirat ◀▶ Telefon.

Az adó- és a végrehajtási törvény.

ARAD, jul. 17. Az itteni kereskedők a III. osztályu kereseti adó kivétele dolgában nemorandummal fordultak a bizottsághoz, amelyben arra kérték, hogy vegye tekintetbe az új végrehajtási törvényt, amely nagy kárukra lesz. A bizottság méltányolva a kérdést kis adótevékenet rótt ki a kereskedőkre.

Változás a Lloydnál.

BÉCS, jul. 17. Az osztrák Lloyd hajótársaság tanácsának legutóbbi ülésén *Becher* Ernő elnök bejelentette lemondását. A tanács elhatározta, hogy a társaság Triesztben hatalmas szállót fog építeni, hogy ily módon fejlessze Trieszt idegenforgalmát. *Becher* elnök utódjává *Stürgkh* Károly gróftól nevezte ki.

Botrányok küszöbén.

KARLÓCA, jul. 17. A horvátországi szerb önálló párt szövetkezve a régi liberális párttal a kongresszuson s nem az összes egyházi ügyeket akarja tárgyalni, hanem csak a pót választást akarja megejteni. A szerb radikálisok kijelentették, hogy botrányokat csapnak, hogy a kormány kénytelen lesz a kongresszust feloszlatni.

A népszínház alkalmazottai.

BUDAPEST, jul. 17. A Népszínház-Vigopera küldöttsége ma a vallás és közoktatásügyi miniszternél járt, de nem találta hivatalában önálló tanácskozást tartott, amelyen elhatározta, hogy pert indít a népszínház volt igazgatója ellen.

Új román takarékpénztár.

BUDAPEST, jul. 17. Az aradmegyei Budin községben új román pénztárat alakult 100,000 korona alaptőkével.

A szimuláns bűnös.

BUDAPEST, jul. 17. A budapesti büntetőtörvényszéken ma *Mestrics* Ignácot csalátsért egy évi börtönrre ítélte. Mikor az ítéletet kihirdették, *Mestrics* hanyatt vágódott. A szolgák kivitték a tanuszobába, ahol élesztgetni kezdték. Nemsokára megjöttek a mentők, de *Mestrics* sehogy sem akart magához térni. Végül leöntették egy dézsa vízzel, mire megszólalt és beismerte, hogy csak szimulált. A törvényszék ezért külön büntetést rótt rá.

Államrendőrség Pólában.

PÓLA, jul. 17. Az itteni illetékes körökben az a hír terjedt el, hogy az államrendőrséget még szeptember hónapjában léptetik életbe, hogy a közbiztonsági szolgálatot végre rendezzék. (Mikor léptetik életbe Fiumében? — *A szerk.*)

Megszökött bankár.

NIZZA, jul. 17. *Vicario* olasz bankár, egyike a leggazdagabb bankároknak rengeteg adósság hátrahagyásával megszökött.

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

VILLA TRIESTE - Lido Venence

Elsőrangú Maison Meublée. Előkelő csendes ház.

Tulajdonos: *Dr. Janovitz Guido* orvosudor.

Rendelés a villában d. e. 11-12 és d. u. 3-4 órákor.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órákor.

Nyomdai tanoncot

lehetőleg magyar családból felvesz A Tengerpart nyomdája.

„De la Ville“

szálloda, kávéház és étterem.

FIUME, Deák-korzó.

Az átutazó és a helybeli magyar-ság legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.

Tulajdonos
Szentgyörgyi Ferenc.

Halál a poloskákra!!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragados betegségek ellen fertőtleníti. Elárusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva.
Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

Magyar Vendéglő

FIUME, Riva Szapary

(az Ungaro-Croata irodája mellett.)

Kizárólag magyar konyha. Közvetlenül a termelőktől beszerzett magyar borok. Állandóan frissen csapott kőbányai márciusi s dupla malátasör.

Vendégszobák tengeri kilátással.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvizek, toalett-cikkek és szépítőszerek stb. stb.

Használt és új

zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Az új bérlő által teljesen újjáalakított
és kiválóan vezetett

THERAPIA PALACE

CIRKVENICÁBAN

kitünő ellátást és kifogástalan kényelmet
nyújt mérsékelt áron.

Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fő-
vényű tengeri fürdő, saját tehenészet,
jéggyár stb. Orvos a házban.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság.

Telefon sz. 19.

Telefon sz. 19.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Via del Pozzo 2.

Raktárak Via delle Piile 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárakat vas- és fémáruban,
mindenféle szerszámokban és épületvasalásokban.

Feliratok — Másoló prések. — Sulyzók.

Nagy raktár hidas-, tizedes és konyha-mérlegekben
„KOMET“ önműködő ajtózáró készülék.

Forgópisztolyok. — Szobapuskák. — Töltények.

II.

SPORT VENDÉGLŐ

Fiume, via Germania 2 a Jellačić kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. — Kitünő borok.

Kőbányai Polgári Sör.

WEISZ JENŐ vendéglős.

Prodam és Társa Fiume

◀ Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése ▶

Via Adamich I. sz.

Via Adamich I. sz.

Villanyos világítási, villánrhító, telefon és villanyos-csengő berendezések.

Villanyos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram“ villanykörték 70% árammegtakarítással.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitünő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak

Az idegenek találkozó helye.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrássy, — Telefon 121 sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda
a villamos vasut mentén. Villamos világítás,
lift, fürdőszobák stb. stb.

Table D'Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

A fiumei közönség és az
idegenek figyelmébe!

—o—

A legelső rendű uri és női

divat-különlegességek

Fiumében kizárólag

Alpron Attilio

czégnél a Corsón kaphatók.

Pálma-Hajviz

a legjobb szer korpa és hullás
ellen.

Kapható **CSIZMÁS DEMETER**

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló kö-
zelében.

és minden drogériában és fodrászüzletben.

ADRIA ÉTTEREM

— FIUME, —

Piazza Elisabetta. o—o—o Via Adamich.

A város központjában.

Idegenek találkozó helye.

Kitünő konyha.

Minden időben friss halak.

Első és legjobb hírnevű óráüzlet

Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórás.

Genfi és Glashütte-féle

angol különlegességi
gyártmányok.

Dr. Krisković Vladimir

☞ fogorvosi műterme ☜

FIUME,

Via del Porto I. emelet

Specialista aranyfogak s koronák bete-
vésében. Fájdalom nélküli műtétek.

Rendelés d. e. 8—12

és d. u. 2—6 óraker.

Első fiumei magyar

szobafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó mun-
kát a legutányosabb árak mellett. Szigorú
pontosság s kiváló szakértelem.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

ALTBERGER IGNÁCZ.

Fiume, Via Sanità Adria Palota.

TELEFON 923.

FÉRFI RUHÁT VESZ ÉS ELAD
és olcsón tisztít s javít szakszertűen
férfi- s női ruhát

RADAKOVICS DÁNIEL FIUME

Vicolo dell' Ospedale 30
(Hungária szállóval szemben.)

Olcsó cipő

Nagy vétel folytán bámulatos olcsón
ad el férfi- női- és gyermek czipőket
Szekulesz Sándor japán és kínai áruház
FIUME, Via Alessandrina I.

Hirdessen „A TENGERPART“ napilapban!

„A Tengerpart“ ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent
eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

☛ „A TENGERPART“ minden hirdetése eredménynei jár. ☚

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

☛ Ugyanott vétetnek fel előfizetések
is bármely naptól kezdve. ☚

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart“ független és szókimondó irányával szerezte meg
népszerűségét és olvasottságát.

ADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART“ LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Felelős szerkesztő: Kovács Ferenc.

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME.

V. évfolyam!

V. évfolyam!